

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

KATEDRA VÝTVARNÉ VÝCHOVY

Učitelství výtvarné výchovy pro střední školy a základní
umělecké školy

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Bc. Jiří Dosoudil

Chaos company

Vedoucí práce: doc. Vladimír Havlík

Olomouc 2019

Čestně prohlašuji, že jsem svou diplomovou práci vypracoval samostatně pod odborným dohledem vedoucího diplomové práce a uvedl jsem všechny použité podklady a literaturu.

V Olomouci dne

Podpis

Upozornění

Tato práce je doprovodným textem k praktické práci (viz. Přílohy).

Poděkování

Chtěl bych poděkovat umělcům z výtvarné skupiny Chaos company za podporu při vytváření této práce a také za odborné vedení a pomoc, kterou mi poskytl doc. Vladimír Havlík.

Obsah

Úvod.....	6
1. Teoretická část.....	7
1.1 Vznik Chaos company	7
1.2 Chaos company.....	8
1.3 Vývoj Chaos company	8
1.4 Současní členové Chaos company	9
1.4.1 Václav Cibulka	9
1.4.2 Věra Kopková.....	14
1.4.3 Jiří Dosoudil.....	18
1.5 Sociální fungování uvnitř skupiny	21
1.6 Výběr uměleckých skupin	22
1.7 Ztohoven.....	22
1.8 Rafani	26
	27
1.9 Guma Guar	27
1.10 Okruh umělců z Trafačky	30
1.11 Lesmír.....	32
2. Praktická část	33
2.1 Postup tvorby.....	33
2.2 Video a zvuk.....	34
2.3 Malba.....	35
2.4 Inspirace.....	35
3. Pedagogická část.....	36
3.1 Vlastní pedagogická praxe.....	36
3.2 Street artový workshop.....	37
3.3 Plán výuky.....	39
Závěr.....	40
Seznam použité literatury.....	41
Seznam internetových zdrojů.....	42
Seznam interpretovaných zdrojů.....	44
Obrazové přílohy.....	48

Úvod

Cílem této práce je představit uměleckou skupinu Chaos company, která se zformovala na katedře výtvarné výchovy Univerzity Palackého v Olomouci. Práce se bude snažit o vytvoření uceleného pohledu na vznik a vývoj tohoto uskupení, představení jednotlivých umělců a jejich tvorby. Zaměřím se také na klíčové události, které ovlivnily směr vývoje Chaos company.

V další části se budu věnovat podobným umělcům či skupinám, hledat podobné přístupy nebo inspirační zdroje v procesu tvoření tak, aby mohlo dojít k zařazení této skupiny do umělecko-historického kontextu. Zaměřím se také na možnosti využití zjištěných poznatků k vytvoření teoretického plánu, který by se dal uplatnit v pedagogické praxi.

V praktické části vytvořím výtvarný objekt, který by měl vytvořit prostor do kterého může divák vstoupit a nechat na sebe působit audio-vizuální prvky tohoto objektu. Cílem je, aby návštěvník prostřednictvím video portrétů a zvukových nahrávek pronikl do tvorby výtvarné skupiny Chaos company. K dosažení co největšího prožitku chci zapojit všechny divákovy smysly. Proto, kromě již zmíněného působení obrazem a zvukem, budou zapojeny i čichové smysly. Návštěvník by tak měl získat ucelenější pohled na tuto skupinu. V praktické části bude popsán postup při vytváření tohoto objektu, výběr materiálu a zdůvodnění jeho volby.

1. Teoretická část

V této části představím uměleckou skupinu Chaos company. Popíši, co předcházelo samotnému vzniku. Za jakých podmínek a okolností skupina vznikla, kdo ji založil a proč. Dále se budu věnovat vývoji tohoto uskupení. Chronologicky zařadím důležité okamžiky a umělce, kteří se na tvorbě podíleli. Poté popíšu současný stav, tedy umělce, kteří jsou ve skupině aktivní dodnes. Analyzuji jejich tvorbu a způsob práce. Následně se zaměřím na výběr z uměleckých skupin, které mi způsobem fungování nebo samotnou tvorbou připomínají Chaos company.

1.1 Vznik Chaos company

Předtím než představím samotnou skupinu Chaos company, je důležité zmínit, co předcházelo jejímu vzniku.

Začátek skupiny je spojen s její klíčovou osobou – Václavem Cibulkou. Václav Cibulka, narozen 16.12. 1991 a původem s Litomyšle, od roku 2007 začíná studovat na Svitavském gymnáziu. V tomto období studia se začínají u Václava projevovat sklony k výtvarnému umění, a především k psaní autorské poezie. Někdy mezi druhým a třetím ročníkem studia vytváří své první ilustrované básně. Jedná se o několik textů na jednom papíře formátu A3, které jsou psány klikatě různými směry a čtenář tak musí otáčet papír, aby byly čitelné. Tyto texty doplňuje naivními ilustracemi, často se jedná o abstraktní prvky, které jsou rozmístěné po celé ploše papíru a lemují je texty.

Inspirací pro vznik těchto děl byla snaha o vytvoření jednostránkového časopisu, který by pravidelně vycházel a shrnoval aktuální dění v okolí Václava Cibulky a jeho osobní názory na tyto události hravou až provokativní formou, která je autorovi velmi blízká. Po dokončení prvního díla tohoto typu přemýšlel nad jeho názvem. Při pohledu na zkroucené texty a divoké expresivní ilustrace, ve kterých se divák ztrácí, napadlo Václava Cibulku, že jeho tvorba působí chaoticky – proto vzniklo pojmenování Chaos.

Jelikož je autor velice extrovertní a komunikativní, chtěl tyto Chaosity rozšířit mezi co nejvíce čtenářů, proto se zrodila myšlenka tvořit tisky. Nejednalo se však o klasické grafické tisky, které se využívají ve výtvarném umění, ale o obyčejný černobílý xeroxový tisk na kancelářský papír. K těmto účelům využíval tehdy školní tiskárnu. Tisky začal šířit mezi své kamarády a spolužáky výměnou za drobné nebo například svačinu.

Po dokončení studia na gymnáziu v roce 2012 zkusil studium na Univerzitě Palackého v Olomouci, kde se dostal na obor Výtvarná tvorba se zaměřením na vzdělávání. Právě příchod Václava do Olomouce na katedru výtvarné výchovy je klíčový pro vznik umělecké skupiny Chaos company. V Olomouci pokračuje v šíření svých plakátů Chaos, které umísťuje na veřejná místa většinou je vylepuje na dveře od toalet kaváren, barů atd. Tyto plakáty signuje „WC“ což znamená přeneseně Václav Cibulka.

System výměny plakátů za drobnou finanční odměnu rozvíjí dále, vytváří takzvanou „Veselou cenu“, která znamená, že cenu určuje kupující, měla by být navržena s úsměvem, tak aby byla s úsměvem přijata. Tento princip se ověřil v praxi jako nejvýhodnější pro obě strany

– plakáty jsou tak dostupné pro každého dle jeho finančních možností, což rozvíjí původní Cibulkův záměr dostat Chaos mezi co nejvíce lidí. Právě při nabízení plakátů svým spolužákům na katedře výtvarné výchovy vzniká myšlenka spolupráce s dalšími autory. Tato spolupráce vyústí ve vznik Chaos company.¹

1.2 Chaos company

Původně vzniká jako otevřená skupina, která nabízí prostor pro společné tvoření a šíření kreativity. „Chaos je vnímán jako harmonické víření všeho společně dohromady. Prostor, do kterého vše zapadá a ladí ve společné souhře. Každý se může s čímkoli zapojit, každý má možnost přidat svůj střípek reality do společné mozaiky Chaosu“. Hlavní činností skupiny tak bylo pokračování v tom, co započal Václav Cibulka, a to vytváření Chaosových plakátů a jejich rozvíjení. Vznikají jak samostatná díla jednotlivých umělců, tak kooperace, ve kterých se propojuje text s ilustracemi od různých autorů.²

1.3 Vývoj Chaos company

Prvním, kdo je osloven s nabídkou společného tvoření je Ken Tkáč, ten se podílí na společné ilustraci s Václavem Cibulkou. Jedná se však pouze o krátkodobou aktivitu. Po pár společných kresbách přestává být jako výtvarník aktivní a se skupinou spolupracuje občasně jako hudebník. Další umělkyní, která se začne podílet na tvorbě Chaos company je Věra Kopková. Ta zůstává po celou dobu aktivní výtvarnicí a je nedílnou součástí skupiny. Následuje umělkyně, která tvoří pod pseudonymem Ideální Člověk. Ta je inspirována převážně surrealismem a vyjadřuje se perokresbou. Zájem o skupinu má více lidí, ty se však nezapojují po výtvarné stránce dostatečně, a proto nejsou pro vývoj důležité.

Tato formace umělců působí několik měsíců. Poté se přidá další výtvarnice – Tereza Tomašíková, která vystupuje pod jménem Teryll. Jedná se především o kreslířku a malířku komiksů. Její tvorba je inspirována americkým DC Comics. Stylově připomíná českého Káju Saudka, avšak její rukopis je více syrovější. Díky tomuto začlenění autorky do skupiny vznikají Chaosové komiksy. Jedná se o oboustrannou černobílou kresbu na jednom papíře formátu A3. Tento papír je složený na pár centimetrů velký formát tak, aby se čtenář postupným rozkládáním dostal k ukrytému příběhu. Jednotlivé přehyby fungují jako komiksová pole u klasických formátů. Ilustrace dotváří klikatý text. Děj má několik postav. Hlavní hrdina je realitní makléř, ten ovšem nezakupuje domy nebo pozemky, ale přímo samotnou realitu. Se stejným principem rozkládání jednoho papíru vznikne několik děl.

V tomto období se Václav Cibulka a Teryll zaměří na prezentaci takto vzniklých produktů mezi co nejvíce lidí, proto si zvolí hudební festivaly. Objížďení festivalů probíhalo vždy podobným způsobem. Bez oficiální domluvy s pořadatelem vytvořili v místě akce většinou

¹ Osobní rozhovor s Václavem Cibulkou

² *Chaoscompany* [online]. chaoscompany.art [cit. 2019-11-27]. Dostupné z: <http://chaoscompany.art/>

poblíž vstupu, někdy i přímo v areálu zónu, kterou nazývaly „Zevl point“. Ta vypadala tak, že na zemi rozmístili tvorbu Chaos company a ceduli vyrobenou z kartonu s tímto nápisem „Zevl point“. Díky extrovertní povaze autorů nebyl problém komunikovat s návštěvníky, kteří se zaujetím sedali kolem. Kromě prohlížení tvorby měli možnost vyslechnout si také autorské básně. Princip tisku a veselé ceny je zachován, avšak kvůli vysoké poptávce a aktivnímu cestování přestává stačit původní tisk na školní kopírce. Proto se naváže spolupráce s tiskárnou Epava v Olomouci, která zásobí skupinu ve velkých nákladech. S masovostí plakátů roste i povědomí o tomto uskupení. Toho si začnou všimnout i organizátoři různých kulturních akcí. A začnou oslovovat skupinu s oficiálním působením v jejich programu. To otvírá nové možnosti v prezentaci.³

Příchod dalšího umělce, kterým je Jiří Dosoudil nebo také Dossy Doss, nasměřuje skupinu do další oblasti tvorby, a to tvorby nástěnné a ve veřejném prostoru. O tomto druhu umění začne skupina přemýšlet na konci roku 2014 a začátkem roku 2015 se podaří zrealizovat první zásah ve veřejném prostoru v Lomené galerii v Olomouci. Tento zásah zaznamenal pozitivní ohlas návštěvníků, což byl impuls pro Chaos company k pokračování ve tvorbě tohoto typu. Skupina dostává příležitosti k tvoření na stěnách v různých kavárnách, restauracích apod.

Tvorba plakátů přestává být hlavní činností. Čím dál více se rozvíjí tvorba street artu a objevují se sklony k akčnějšímu vyjádření formou happeningu. Ke skupině se krátce připojí Veronika Kočířiková, avšak po pár společných projektech přestává být aktivní a věnuje se vlastní tvorbě. Skupina externě spolupracuje i s dalšími umělci. Spojení s tvorbou Martina Karavaye (básník, ilustrátor a hudebník) vyústilo v řadu hudebně poetických happeningů s výraznou vizuální stránkou. Propojení poezie a hudby a tím vzniklé performance se opakuje i s dalšími hudebníky.

Navštěvováním hudebních koncertů a festivalů dovede umělce k vytváření prostorové tvorby formou instalací či objektů. Ty vytváří převážně pro Psy-trance festivaly, jelikož je pro ně důležitá vizuální podoba. Příkladem je působení na festivalu UFO BUFO. Pedagogické vzdělání autorů také využívají v edukativní činnosti formou workshopů při různých příležitostech.

1.4 Současní členové Chaos company

S vývojem skupiny se měnila i aktivita jednotlivých umělců, proto se v další části zaměřím na umělce, kteří zůstali ve skupině aktivní.

1.4.1 Václav Cibulka

Tvorba Václava Cibulky se od psaní a recitování básní posunula do performativní roviny. V současné době pracuje s vlastním tělem jako nástrojem k uměleckému vyjádření. Díky velice extrovertní povaze autora je jeho performance často vytvářena před diváky, nebo

³ Osobní rozhovor s Václavem Cibulkou a Věrou Kopkovou

ve veřejném prostoru. Kontakt s divákem je pro něj důležitou částí tvorby, snaží se diváka vyvést z komfortní zóny, chce diváka šokovat, přimět ho k reakci.

Cibulkovy akce jsou často spontánní, proto jsou pro něj důležité reakce okolí, které ovlivňují další vývoj performance. Divák se tak stává aktivní součástí díla, aniž by si to musel uvědomovat. Prostřednictvím nečekaného chování v určitém prostoru dosahuje naplnění svého cíle.

Jedním z témat, kterým se Václav Cibulka zabývá je přirozenost. Tu řeší prostřednictvím nahoty, nebo hledáním vnitřní volnosti kreativity vracením se do dětských let. Spontánnost, radost z přítomného okamžiku to jsou hlavní body této tvorby.

Obr. 1 Václav Cibulka, záznam performance

Jeho performance jsou zajímavé i po vizuální stránce. Svě tělo používá jako plátno, na které často maluje barvou. Obličej zakrývá sádrovou ptačí maskou. Masky střídá, vždy se však jedná o masku s ptačím zobákem různé velikosti, která zakrývá horní polovinu obličeje. Masky jsou bílé s černými ornamenty a jsou vytvořeny Jiřím Dosoudilem.

Důvodem vzniku těchto masek je umělcova obliba stromů. Jeho fyzická zručnost mu umožňuje vylézat do korun stromů, což autor s oblibou dělá. Vznikají tak akce přímo na stromech. U tohoto typu tvorby se Cibulka zabývá vztahem mezi člověkem a přírodou, stává se jakýmsi „ptačím mužem“. Na stromech vytváří hnízda v lidském měřítku, do kterých pak ulehá. Někdy z nich také recituje vlastní poezii. Hnízda nevytváří jen na stromech nebo

v přírodě, ale i ve veřejném prostoru v různých městech. Jsou tvořeny nalezenými materiály jak přírodními, tak plastovým odpadem.

Obr 2. Václav Cibulka, záznam performance

V roce 2019 představil tuto sérii na společné výstavě Chaos company – Hnízdění, v Olomoucké galerii U Mloka.⁴ Hnízdící performance prezentoval také na mezinárodním festivalu Performance Crossings 2019 konajícím se v Praze, na kterém se představilo 40 umělců zabývajících se performativním uměním z různých zemí. Díky tomu měl poprvé možnost porovnat vlastní tvorbu s aktuálními zahraničními umělci.⁵

⁴ *Galerie U Mloka* [online]. [cit. 2019-11-27]. Dostupné z: <http://galerieumloka.p-centrum.cz/vystavy/hnizdeoni-chaoscompany>

⁵ *Performance crossings* [online]. [cit. 2019-11-27]. Dostupné z: <https://performancecrossings.com/>

Obr. 3 Václav Cibulka, Hnízdění, záznam performance

Již několik let také aktivně pracuje na projektu Pisselfie. Tímto projektem reaguje na celosvětový trend focení sebe sama pomocí mobilních telefonů, vytváření tzv. „selfies“ v různých situacích a umístování těchto fotografií na sociální média. Václav Cibulka tento princip focení využívá také, avšak místo focení vlastního obličeje fotí sebe při močení na místech, které navštíví. Jeho sbírka Pisselfies čítá již několik desítek fotografií z různých turisticky navštěvovaných míst České republiky, ale také v Evropě. Těmito akcemi autor rád provokuje a odráží to jeho negativní vztah k masovému focení a konzumnímu způsobu žití.

Mezi jeho tvorbu patří také práce s ohněm, a to konkrétně stavění hranic a ohnivých rituálů. Stavění hranic pro různé příležitosti je činnost, ke které má Václav Cibulka vztah dlouhodobě. Vnímat oheň jako výtvarný objekt začal až v posledních pár letech, kdy společně s Věrou Kopkovou a Jiřím Dosoudilem začali vytvářet první sochy z čistě nalezených přírodnin. První ohnivá socha vznikla v roce 2017 v rámci hudebního festivalu, který se konal na letišti u Hranic na Moravě.

Obr 4. Václav Cibulka, Rituální hranice, záznam performance

Jednalo se tedy o veřejnou akci, do které byl divák aktivně zapojen. Před samotným zapálením ohně se Václav Cibulka stal jakýmsi šamanem, provádějícím rituál připomínající pohanské oslavy. Svlečený do půl těla sám sebe zdobil kresbou popelem a hlínou smíchanou s vodou. Na hlavě měl přitom svojí ptačí masku, ve které tančil okolo připravené hranice a vybízel přihlízející návštěvníky k zapojení do tance. U toho hlasitě vykřikoval, vydával různé zvuky, do kterých recitoval části ze svých básní. Mezitím diváci, kteří se přidali do tance začali hrát na různé nástroje, především bubny, které jim byli nachystány. Vznikala tak nesourodá hra zvuků, která dotvářela atmosféru aktu zapálení hranice. Podobné happenings se od té doby několikrát opakovaly. Dřevěné objekty se postupně vytvářely větší a více propracované.

1.4.2 Věra Kopková

Věra Kopková, narozena 1. července 1993, je umělkyně původem z Razové u Bruntálu. V současné době žije a působí v Olomouci.

Vztah k výtvarnému umění se u Věry Kopkové projevoval od základní školy. Kresba pro ni byla formou zábavy, kterou unikala z nepřilíš zajímavé reality. Tato forma terapie či relaxace ji provázela i během studia na gymnáziu v Rýmařově. Kde se o umění začala více zajímat a rozhodla se dále vzdělávat na Univerzitě Palackého v Olomouci na Katedře výtvarné výchovy.⁶

Začátek studia v Olomouci je pro Věru Kopkovou nejzásadnější v její dráze umělkyně, a to i pro Chaos company. V prvním ročníku bakalářského studia se poprvé setkává se svým spolužákem Václavem Cibulkou. Ten ji představí svůj projekt Chaos a požádá ji o vytvoření ilustrace k jeho básni. Spolupráce těchto autorů se opakuje, vzniká Chaos company.

Aby tato skupina byla rozpoznatelná, Věra Kopková vytvoří logo oka s dvojí spirálou, které symbolizuje propojení, život, nekonečno. Podobný symbol vznikne také podáním rukou a správného uchycení.

Obr. 5 Věra Kopková, logo Chaos company

Díky studiu a této spolupráci je autorka aktivní v různých odvětvích výtvarného umění. Nejvíce se však věnuje kresbě ilustrací nebo malbě, a to především olejomalbě.

Její práce jsou často figurativní, nejčastěji pracuje s ženskou postavou, někdy však vytváří i mužská těla, ale spíše ojedinelé. Postavy jsou anonymní bez konkrétního modelu. V rané tvorbě její obrazy působí temně, depresivně, objevují se v nich různé symboly a archetypy. Výrazným prvkem těchto obrazů jsou oči, které jsou prázdné a v divákovi zanechávají silný dojem, na někoho mohou působit až nepříjemně.

Autorka se v tomto období inspiruje v surrealismu a symbolismu. Zajímá se o téma existence, vlastní identity, vztahů, životních cyklů.

⁶ Osobní rozhovor s Věrou Kopkovou

Její malby se postupně vyvíjí, jsou více prosvětlené, nepůsobí již tak temným dojmem. Autorka je v malbě více uvolněná, postavy jsou více stylizované, zaměřuje se v nich na celkový výraz figury a dojem, kterým obraz vzbuzuje. Nezaměřuje se již tolik na detail, i když práce pořád vychází z realistických základů. Autorka převážně využívá při malbě modrých odstínů, které kombinuje s fialovou a růžovou barvou. Přestává pracovat výhradně s olejovými barvami, experimentuje nově s akrylovými barvami. A to právě kvůli uvolněnějšímu přístupu v tvorbě, který je spojen i s rychlostí vytváření maleb.

Její kresebná tvorba je spojená s tvorbou plakátů pro Chaos company. Vytváří figurální kresby, tak i zvířecí nebo rostlinné ilustrace. Ty jsou vždy černobílé. Při kresbě využívá klasické kresebné prostředky, nebo také vytváří digitální práce pomocí grafického tabletu.

Díky aktivní spolupráci s Jiřím Dosoudilem se v současné době věnuje hojně i tvorbě ve veřejném prostoru. Jedná se o malbu pomocí spreje, kterou si rychle osvojila díky intenzivnímu tvoření.

Zpočátku autorka vytvářela menší realizace, avšak postupně se dopracovala k vytváření až několika metrových maleb. Největší samostatná malba byla 2 metry vysoká a 10 metrů dlouhá. Avšak ve spolupráci s Jiřím Dosoudilem se podílela na realizacích až 8 metrů vysokých a okolo 30 metrů dlouhých.

Práce se sprejem Věry Kopkové je stylisticky jiná než její klasická malba. Využívá pestřejší barvy, které kombinuje se studenými modrými, tyrkysovými nebo fialovými odstíny. Postup malby je více grafický, vytváří barevné plochy k dosažení objemu. Poté vytváří dílu výrazné obrysové kontury. Námětem jsou opět rostlinné, zvířecí, nebo figurální prvky.

Obr. 6 Věra Kopková, záznam street artové realizace, Olomouc

Autorka se v menší míře věnuje prostorové tvorbě. Ta byla také prostředkem k její bakalářské práci, ve které se věnovala tématu lidské lebky. Vytvořila sérii sádrových lebek. Každá z nich byla jinak povrchově pojednána a měla rozdílnou symboliku.

Obr. 7 Věra Kopková, série lebek, galerie U Mloka

Kromě modelovaných soch se věnuje společně s ostatními umělci skupiny práci s přírodninami. Výsledné realizace se využívají pro ohnivé happenings Václava Cibulky nebo jako samostatná land artová díla.

Obr. 8 Věra Kopková, land art, Digital forest festival, 2019

Mezi materiály, které autorka využívá, patří i textilní vlákno. To se objevuje ve velkoplošných UV instalacích a také bylo použito v autorčině Magisterské práci zaměřující se na téma menstruace v umění. V této práci můžeme pozorovat aktuální tendence a směr jejího výtvarného zájmu, odráží se v ní postoje a názory autorky na společenské vnímání ženství.

Dílo nám dává možnost nahlédnout do intimní stránky umělkyně. Setkáme se v něm s pocity, které prožívá během svého menstruačního cyklu. Práce se skládá ze sedmi částí. Jedná se o malby na plátně, na nichž je zachycena samotná autorka. Ta je na plátně zobrazená od hlavy po pás, nahá. Rukama si zakrývá prsa a působí sklíčeně. Pozadí je vždy jednotné bez výrazných prvků. Každá část působí jinak a je i vidět rozdíl v technice. Některá plátna jsou více propracována a figura vypadá realističtěji. Jiné mají uvolněnější rukopis, jsou na nich vidět stopy štětce.

Do těchto maleb autorka zasahuje textilním vláknem. Zvýrazňuje tím své pocity, které prožívá při vytváření, jelikož každý obraz vzniká v jiný den jejího cyklu. Pro autorku je důležitá i zvolená barevnost vlákna, ta se opakuje ve všech částech série.

1.4.3 Jiří Dosoudil

Jiří Dosoudil původem s Továře u Olomouce, narozen 18.3 1993, je posledním aktivním umělcem výtvarné skupiny Chaos company.

Výtvarné tvorbě se věnuje od dětství. Navštěvoval několik let pobočku olomoucké ZUŠ v Dolanech u Olomouce. Díky takto získaným výtvarným základům a zájmu o tvůrčí činnost zvolil další studium na Střední řezbářské škole v Tovačově. Zde vystudoval obor umělecký řezbář.

Právě středoškolské období je pro něj jakožto budoucího výtvarníka důležité, a to díky několika faktorům, které formovaly jeho zájem o umění. Poprvé má možnost uceleněji nahlédnout do historie dějin umění.

Dalším podmětem je jeho starší bratr, který se v této době věnuje tvorbě graffiti. Ten ho vtáhne do této subkultury prostřednictvím videí a fotografií s touto tematikou. Jiřího Dosoudila toto téma začne zajímat a aktivně sleduje co se na poli této scény děje.

Tyto faktory ho ovlivňují k aktivnímu kreslení, kterému dává přednost před samotným studiem. Jeho školní sešity jsou přeplněné kresbami, ty na sebe různě vrstvy, překrývají se, působí jako by měl autor neukojitelnou potřebu tvořit.

Zlomový bod pro jeho cestu výtvarného umělce je v jeho 17 letech. Tehdy se přihlásí do výtvarné soutěže s názvem Paint Club Battle Tour. Jednalo se o mezinárodní soutěž, do které bylo zapojeno 8 evropských zemí, mezi nimi byla i Česká republika, a právě na české kolo kvalifikace se Jiří Dosoudil přihlásil i se svým bratrem Ladislavem, jelikož se jednalo o soutěž ve dvojici. Cílem byla živá kresba před publikem pomocí velkých fix na velkoformátové plátna na dané téma ve stanoveném čase. Po uplynutí času diváci rozhodli o vítězi, těmi se stala zmíněná dvojice a postoupila do evropského finále, které se konalo v německém Halle. Zde se setkali s uznávanými představiteli graffiti a street art scény.

Po této zkušenosti, která Jiřího Dosoudila utvrdila k tomu, že chce pracovat v oblasti street artu, se začíná učit tvorbě se sprejem. Vytváří první malby na plátně, ty jsou spíše experimentální, pracuje s vrstvením barvy, s šablonami. Takto vzniklé malby představí na své první výstavě. Z těchto prací je cítit autorův mladý věk a nedozrálost.

Vznikají také první pokusy o nástěnné malby, které podepisuje Dossy, později přidává Doss a pod tímto jménem Dossy Doss působí. Pseudonym původně odkazuje na graffiti scénu, tedy tvoření pod určitou přezdívkou. Přidáním Doss, které má roli příjmení vzniká nové fiktivní jméno, které používá i mimo oblast street artu. Díky aktivnímu tvoření práce postupně získávají ucelenější charakter, a je znát autorův rukopis. Vychází z tvorby graffiti a street art umělců, kteří ho inspirují. Jeho tvorba se rozvíjí dvěma směry.

Prvním jsou ilustrace, na ty má vliv právě pouliční umění. Druhý směr je více abstraktní, pracuje jak s barevnými plochami, tak s kresebnými prvky. U této tvorby je patrná zkušenost práce se dřevem. Stavba dřeva, jeho letokruhy – to jsou prvky, ze kterých podvědomě čerpá. Proto se v jeho díle objevuje linka, ta je dynamická a dává obrazu pohyb.

Po dokončení středního vzdělání pokračuje ve studiu na Univerzitě Palackého v Olomouci, stejně jako dříve zmínění umělci na Katedře výtvarné výchovy.

Vysokoškolské studium mu otevírá nové možnosti. Díky nastavení, jakým studovaný obor probíhá, se dostane do kontaktu s materiály a výtvarnými disciplínami, ke kterým předtím neměl přístup a nebyly jeho zájmem. Prohloubí se tím jeho chuť o studium dějin umění, především umění 20. a současného století. Větší rozhled a odborné vedení se projeví na jeho vlastní tvorbě.

Na katedře se také setká s výtvarnou skupinou Chaos company. Prvním, koho pozná je Václav Cibulka, který mu představí projekt plakátů, které vytváří s dalšími umělci a nabídne možnost spolupracovat. Jiřího Dosoudila tato možnost zaujme a osloví skupinu k posunutí se do oblasti street artu. Z této iniciativy vznikne první společný zásah do Lomené galerie v Olomouci. Ta se zaměřuje na umění ve veřejném prostoru.

Obr. 9 Jiří Dosoudil, záznam street artové realizace, Lomená galerie

V současné době je jeho hlavním výtvarným zájmem právě street art. Tato tvorba má převážně abstraktní charakter, objevují se však i konkrétnější prvky, často florální. Hlavní je práce s barvou, využívá pestré odstíny, které tlumí černou barvou. S tou pracuje kresebně. Kreslí rozdílně široké linie, které se rozpadají nebo propojují. Obraz působí plně a divák se v něm ztrácí. Pro autora je důležitý detail. Vytváří různé vzory, ornamenty, textury.

Spolupráce s Věrou Kopkovou na street artových projektech ho posouvá jak stylisticky, tak koncepčně. Tyto realizace jsou více konkrétní.

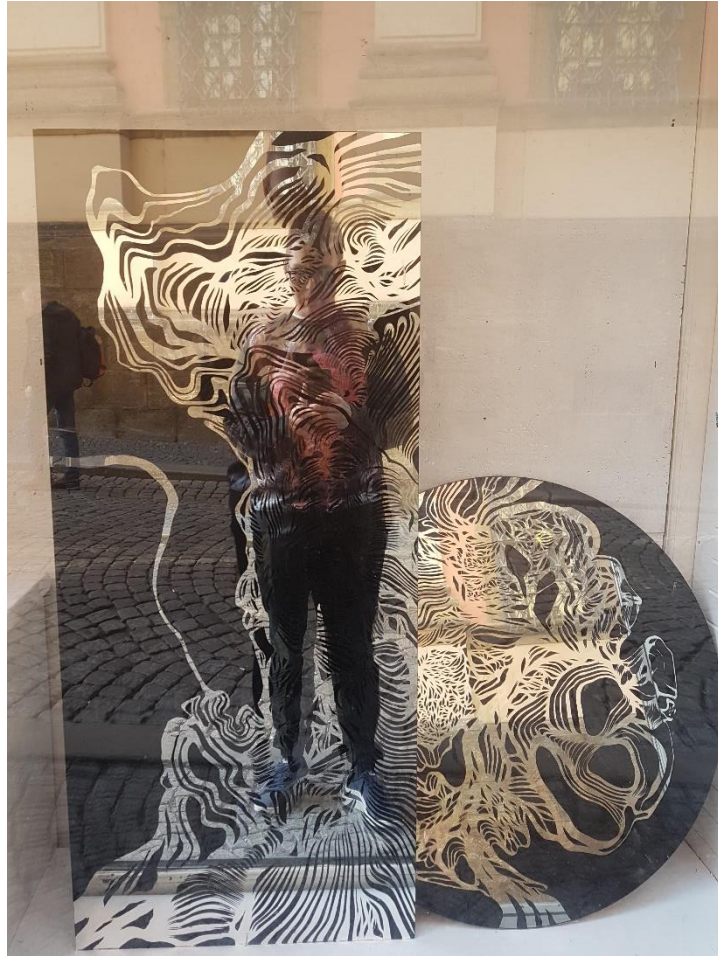
Kromě této tvorby rozvíjí i klasickou malbu na plátně ta má podobný ráz, důležitá je barva s černou kresbou.

Obr. 10 Jiří Dosoudil, Cesta, kombinovaná technika na sololitu, 100 × 100 cm

Věnuje se i práci se dřevem, méně však řezbářským způsobem – ten rozvíjí ve své pedagogické činnosti, ale formou instalací a objektů v kombinaci s jinými materiály. Například jeho bakalářská práce byla objekt ze dřeva v kombinaci s plastem a zabýval se otázkou důsledků působení člověka na přírodu.

Využívá také nalezených odpadních materiálů. Příkladem jsou zrcadlové kresby. Ty vznikly náhodným objevením starého zrcadla u popelnic. Autor byl fascinován odrazy světla, které vytvářely sluneční paprsky dopadající na plochu zrcadla. To vedlo k vytvoření série těchto zrcadlových kreseb, ve kterých pracuje stejným principem, a to využíváním organické linie. Divák se stává aktivní součástí tohoto díla díky zrcadlení, zároveň i změna prostředí, ve kterém se práce nachází, mění celkový dojem.

Obr. 11 Jiří Dosoudil, série Zrcadlové kresby

Umělec tvoří převážně přímo před publikem ať se jedná o street artové dílo nebo výtvarné happeningy. Obvykle improvizuje, proto rád komunikuje přímo s divákem. Zkušenost s určitým prostorem, nebo atmosféra místa, ovlivňují výslednou tvorbu.

1.5 Sociální fungování uvnitř skupiny

Sdružování umělců do různých uskupení je jev, který se v umění objevuje často.⁷ Můžeme pozorovat díla nebo navštívit výstavy těchto skupin, avšak nahlédnout do struktury, jak skupina uvnitř funguje, jaké jsou vztahy, nálady mezi jednotlivými umělci, je obtížné a pro běžného diváka takřka nedosažitelné. Přitom mohou být jedním z faktorů ovlivňujících výslednou

⁷ Seznam uměleckých spolků v Československu a Česku. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2019-11-27]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Seznam_um%C4%9Bleck%C3%BDch_spolk%C5%AF_v_%C4%8Ceskoslovensku_a_%C4%8Cesku

tvorbu umělců. Proto se na toto téma také zaměřím a zkusím vám zprostředkovat, jak to vypadá uvnitř Chaos company.

Na začátku této práce jsem zmínil, že skupina původně vzniká jako otevřená a dává prostor k společnému tvoření. Tato myšlenka se postupem času také vyvíjela v důsledku sociálního fungování.

Od samého vzniku uskupení byla nastavena určitá hierarchie. Do role vůdce skupiny se stavěl Václav Cibulka jakožto zakladatel. Určoval směr, staral se o to, aby skupina fungovala, byl hlavním, kdo za skupinu komunikoval s veřejností, navazoval nové spolupráce.

Umělci spolu nejen tvořili, ale vznikali i přátelská pouta. Tím, jak se skupina více poznávala se začaly projevovat rozdílné osobnostní charaktery jednotlivých umělců. Rozdílnost povah vedla k problémům s otevřeností skupiny. Ne vždy si umělci dostatečně rozuměli s nově příchozími, proto nevznikla dlouhodobá spolupráce. Ta je přitom v Chaos company nejdůležitější. Společné tvoření, diskuse o daných tématech má přímý vliv na posun autorů.

Postupně se skupina více uzavírá, vytvoří se stabilní jádro umělců, kteří se již dobře znají. To však neznamená, že nevznikají problémy. Jelikož se na vnitřní organizaci podílí všichni umělci, dochází k neshodám s rolí Václava Cibulky jakožto hlavního, kdo rozhoduje o dění v Chaos company. Ten však v této roli chce zůstat. Dochází k hádkám, které se projeví na celkové aktivitě, někteří umělci přestanou na krátkou dobu spolupracovat, někteří trvale. Po období hádek se však skupina znovu stmelí. To se v průběhu vývoje opakuje i kvůli novým faktorům, které se objevují. Například milostné vztahy uvnitř skupiny, finanční neshody atd. Vždy se však podařilo tyto těžké chvíle překonat a skupina je aktivní dodnes.

1.6 Výběr uměleckých skupin

Tato část diplomové práce bude zaměřena na výběr uměleckých skupin, které mi některými aspekty svých činností připomínají skupinu Chaos company. Zdůvodním také proč jsem vybral právě tyto skupiny, jestli pracují s podobnými tématy nebo se věnují podobným výtvarným disciplínám. Zajímám se také o to, zda umělci ve vybraných skupinách přímo spolupracují na tvorbě nebo se jedná pouze o skupinu umělců, kteří společně vystavují vlastní tvorbu.

1.7 Ztohoven

Do výběru uměleckých skupin chci zařadit Ztohoven. Ta je nejvýraznější a nejvíce mediálně známá svými akcemi ve veřejném prostoru s politickým nebo sociálním podtextem.

Členové skupiny působí pod uměleckými jmény a jejich počet není přesně znám. Některé zdroje uvádí i několik desítek umělců a lidí, kteří se podílí na fungování tohoto

uskupení. Mezi ně patří například Roman Týc, Epos 257, Vladimír Turner. Anonymita je spojena s tím, že akce Ztohoven jsou často na hraně zákona nebo ho překračují.⁸

První dílo, kterým na sebe skupina upozornila byla akce v roce 2003, při které vytvořili obří svítící otazník nad Pražským hradem. Ten vznikl zásahem do neonové instalace ztvárňující srdce od umělce Jiřího Davida. Otazník vydržel svítit jen několik minut.⁹

Obr. 12 Ztohoven, Otazník nad Pražským hradem, 2003

Ve stejném roce uskutečnili akci s názvem Znásilněný podvědomí. V té řešili otázku reklamy ve veřejném prostoru. Autorům vadila masovost a agresivita, s kterou je nám reklama předkládána. Celá akce byla rozdělena do dvou fází. V první vytvořili plakáty s otazníkem na bílém pozadí a odkazem na jejich webové stránky. Tyto plakáty pak několik desítek lidí umístilo naráz do všech reklamních vitrín v Pražském metru. Tím se jim podařilo dočasně zakrýt veškerou reklamu a nahradit ji vlastní. Na webových stránkách čekaly na návštěvníky instrukce, které jim sdělili čas a místo ilegální vernisáže. Ta byla druhou fází. Umělci ji uskutečnili opět v prostorách metra a tentokrát využili reklamní plochy jako výstavní prostor pro vlastní tvorbu. Vernisáže se zúčastnilo několik stovek lidí. Výstava však trvala krátce, do doby, než byla díla zničena a do vitrín navracena reklama.¹⁰

⁸ *Artist: databáze současného umění* [online]. Centrum pro současné umění Praha: www.fcca.cz, 2019 [cit. 2019-11-27]. Dostupné z: <https://www.artlist.cz/skupiny/ztohoven-2323/>

⁹ *Ztohoven.com* [online]. [cit. 2019-11-27]. Dostupné z: https://www.ztohoven.com/?page_id=32

¹⁰ *Ztohoven.com* [online]. [cit. 2019-11-27]. Dostupné z: https://www.ztohoven.com/?page_id=36

Obr. 13 Ztohoven, Znásilněný podvědomí, 2003

Další dílo, které skupina vytvořila se zabývalo tématem manipulace skrze média, šíření dezinformací a zkreslování reality. Mediální realita, jak tuto akci nazvali, vznikla v roce 2007. A jednalo se o fiktivní výbuch atomové bomby v Krkonoších. Díky napojení na jednu z kamer určených k živému vysílání se jim tak podařilo tuto fikci přehrát v živém přenosu pořadu Panorama České televize. Výsledkem bylo získání ceny NG 333 Národní galerie, ale také trestního stíhání.¹¹

Následovali další zajímavé akce se sociálním nebo politickým podtextem. Já se však přesunu k stále relevantní akci, kterou skupina uskutečnila a tou je vyvěšení červených trenek nad pražský hrad.

Obří rudé trenky zavlály nad Pražským hradem v roce 2015. Umělcům se podařilo v přestrojení za komíníky dostat na střechu kde vyměnili prezidentskou vlajku za tyto trenky. Akce vzbudila ohromný zájem veřejnosti a medií.¹² V následujícím roce prezidentskou vlajku rozstříhali a rozeslali náhodným lidem společně s finanční odměnou v kryptoměně. Tento akt

¹¹ Ztohoven.com [online]. [cit. 2019-11-27]. Dostupné z: https://www.ztohoven.com/?page_id=45

¹² Ztohoven.com [online]. [cit. 2019-11-27]. Dostupné z: https://www.ztohoven.com/?page_id=727

pojmenovali Decentralizace moci.¹³ Tím však červené trenky nekončí. A to ze strany prezidenta Miloše Zemana, který je znovu oživil v rámci svého happeningu, během kterého zabavené trenky rituálně spálil za přítomnosti novinářů. To vyvolalo další reakci – tentokrát však v zahraničí, kdy se na Londýnské Red gallery objevily rudé trenky podobné těm, které zavlály nad Pražským hradem, avšak mnohonásobně větší. Na internetu se pro ně objevilo pojmenování jako „Nehořlavé trenky“.¹⁴

Obr. 14 Miloš zeman, Rituální pálení rudých trenek skupiny Ztohoven, 2018

Zajímavým faktem, který mě u Ztohoven zaujal je, že často pracovali na nelegálních aktivitách za bílého dne, nebo přímo před veřejností, která jejich chování buď ignorovala nebo pokládala za normální. Dále pozoruji důležitost spolupráce, kdy se do jedné akce zapojí až několik desítek umělců, což je spojeno s dobrou organizací skupiny. V tomto vidím podobnost s Chaos company, i když se každá skupina zabývá jinými tématy, obě působí ve veřejném prostoru a umělci vytváří společná díla

¹³ *Ztohoven.com* [online]. [cit. 2019-11-27]. Dostupné z: https://www.ztohoven.com/?page_id=691

¹⁴ *Irozhlas* [online]. český rozhlas, 2019 [cit. 2019-11-27]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/rude-trenyrky-ztohoven-londynska-red-gallery-ceska-avantgarda_1807211645_dbr

1.8 Rafani

Další v mém výběru je skupina Rafani. Tu tvoří čtyři umělci Jiří Franta, Marek Meduna, Luděk Rathouský a David Kořínek, v minulosti však se skupinou tvořili i další umělci, např. Petr Motejzík, Radim Kořínek, Václav Magid a další. Jejich tvorba je zaměřená převážně na performance ve veřejném prostoru a na sociální intervence. Jejich akce mají i politický podtext. Věnují se otázce morálky a kolektivní zodpovědnosti v kontextu české historie. Kromě výstavní a tvůrčí činnosti vedli vlastní galerii CO14 a také přednášeli na Univerzitě Karlovy v Praze¹⁵

První akcí v roce 2000, kterou na sebe skupina připoutala pozornost, bylo přetření Lennovi zdi v Praze, tu veřejnost využívá k zanechání různých vzkazů. Rafani tyto vzkazy zatřely zelenou barvou. Ta měla stejný odstín používaný v minulosti Veřejnou bezpečností k cenzuře. Na zeď poté napsali slovo láska. Tato akce dostala stejné pojmenování Láska¹⁶

Obr. 15 Rafani, Láska, 2000

Demonstrace demokracie, kterou uskutečnili 27. října v roce 2002. Datum záměrně zvolili den před státním svátkem. Celá performance spočívala v pálení černobílých verzí české vlajky. Přitom byli oděni do stejných šedých uniforem. Akce se uskutečnila na Václavském náměstí, a ukončili ji přivolaní hasiči a policie. Chtěli poukázat na otázky demokracie a extremismu.¹⁷

Ve stejném roce vznikly další zajímavé akce, příkladem je vstoupení do KSČM za účelem zjištění, proč je tato politická strana stále populární i přes její minulost. Provokace a chuť šokovat tyto umělce provázela i v dalších akcích. Podíleli se např. na kálení ve Veletržním paláci, kterým protestovali proti vedení Milanem Knižákem.¹⁸

¹⁵ Artlist: databáze současného umění [online]. Centrum pro současné umění Praha: www.fcca.cz, 2019 [cit. 2019-11-27]. Dostupné z: <https://www.artlist.cz/skupiny/rafani-131/>

¹⁶ Artlist: databáze současného umění [online]. Centrum pro současné umění Praha: www.fcca.cz, 2019 [cit. 2019-11-27]. Dostupné z: <https://www.artlist.cz/dila/laska-665/>

¹⁷ VITVAR, Jan. IDNES.cz: zpravodajství [online]. 2002 [cit. 2019-11-27]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/kultura/vytvarne-umeni/rafani-se-zakousli-do-statni-vlajky.A021030_093732_vytvarneum_ef

¹⁸ Novinky.cz [online]. seznam.cz, ©2019 [cit. 2019-11-27]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/kultura/clanek/rafani-se-vykaleli-v-galerii-312876>

Jejich práce byla oceněna Cenou Jindřicha Chalupického, a to hned dvakrát se dostali mezi finalisty a také díky nim je možné do této soutěže vstupovat nejen jako jednotlivec, ale i skupina. Jejich činnost se postupně vyvíjela směrem do galerijních prostor a práci s videem a zvukem. Vznikají hudební klipy nebo krátké filmy např. o fiktivním zpravodajství s názvem Mostary.¹⁹

V roce 2019 vytvořili z Galerie NoD obytný prostor, který si návštěvníci mohli pronajmout ke krátkodobému bydlení prostřednictvím aplikace Airbnb. Skrze ni si lze rezervovat pobyt v určité lokalitě nebo zde mohou uživatelé nabízet k pronájmu vlastní prostory. Tato aplikace je ve světě hojně využívána, a i v České republice je velmi oblíbená. S tímto fenoménem se ale pojí i negativní efekt, a to ten, že ve velkých metropolích mizí prostor pro obyvatele, kteří zde žijí dlouhodobě a je místo toho využíván ke krátkodobým pobytům turistů. Na tento fakt se snaží upozornit svojí výstavou Rafani.²⁰

Obr. 16 Rafani, foto z výstavy v Galerii NOD, 2019

1.9 Guma Guar

Jako vhodnou skupinu do seznamu vybraných zařazují skupinu Guma Guar.

Ta začala být aktivní od roku 2003 a tvoří ji Milan Mikulaščík, Daniel Vlček, Richard Bakeš. Skupina je známá díky svému politickému umění. Jejich akce jsou kritické vůči politice a vyvolávají silné emoce a reakce nejen u veřejnosti, ale také mezi ostatní uměleckou scénou.

¹⁹ *Společnost Jiřího Chalupického* [online]. Společnost Jindřicha Chalupického [cit. 2019-11-27]. Dostupné z: <https://www.sjch.cz/rafani/>

²⁰ *Experimentální prostor NoD* [online]. NoD, 2019 [cit. 2019-11-27]. Dostupné z: <https://nod.roxy.cz/news/detail/61/rafani-promenuji-galerii-nod-na-airbnb-byt>

Zasahují i do oblasti veřejného prostoru a reklamy. Kromě výtvarných aktivit se zabývají hudební produkcí.²¹

Skupina uspořádala řadu výstav, nejvíce viditelná, která vyvolala řadu otázek a nenávisti, byla Meze tolerance. Ta se uskutečnila v roce 2008 v Staroměstské radnici v Praze. Výstava se zabývala otázkou zakázání Komunistického svazu mládeže. Umělci vystavili propagační předměty tohoto svazu a snažili se vyvolat diskusi na toto téma. Umělci zdůrazňovali, že se s ideologií KSM neztotožňují. Vyvolali však silné reakce návštěvníků, které vyústily k předčasnému ukončení výstavy z důvodů napadení vandaly, kteří exponáty posprejovaly. Jeden z umělců skupiny se dokonce domníval, že se jednalo o útok ze strany umělců Ztohoven.²²

Obr. 17 Guma Guar, Meze tolerance, 2008

Kritice Guma Guar se nevyhnuli ani představitelé výtvarné scény. Výstavou Milan Knižák: Podivný kelt, kterou uskutečnili ve stejném roce jako Meze tolerance, se zabývají rolí Milana Knižáka v té době jako ředitele Národní galerie v Praze. Umělci kritizovali jeho střet zájmů a způsob vedení této významné instituce. Vystavili falešné práce Milana Knižáka společně s životopisem, ve kterém popisují jeho aktivity, které odsuzují.²³

Ohlas vzbudila i další výstava tentokrát ve veřejném prostoru v rámci projektu Artwall, který poskytoval jako výstavní plochu prostor pro reklamní billboardy. Ta nesla název

²¹ Artlist: databáze současného umění [online]. Centrum pro současné umění Praha: www.fcca.cz, 2019 [cit. 2019-11-27]. Dostupné z: <https://www.artlist.cz/skupiny/guma-guar-220/>

²² Radio Prague International: Czech radio [online]. český rozhlas, 2019 [cit. 2019-11-27]. Dostupné z: <https://www.radio.cz/cz/rubrika/kultura/ponicili-vystavu-meze-tolerance-lide-ze-ztohoven>

²³ Artyčko: současné umění online [online]. artyčok.tv, 2008 [cit. 2019-11-27]. Dostupné z: <https://artycok.tv/219/milan-knizak-podivny-kelt>

Kolektivní identita. Umělci vystavili portréty českých podnikatelů spojovaných s korupcí a finančními podvody. Ty měly stejný vizuální styl jako kampaň Pražského magistrátu k uskutečnění Olympijských her v Praze. Autoři použili i stejný slogan. To vyvolalo negativní reakci u vedení města a mělo za následek nuceného ukončení projektu Artwall. Ten se podařilo obnovit, až po několika letech. Výstava tak také poukázala na porevoluční cenzuru umění u nás.²⁴

Obr 18. Guma guar, Kolektivní identita, 2008

V roce 2018 se skupina připomněla po několikaleté nečinnosti výstavou Heaven v galerii Sam83. Tato výstava silně kritizuje společenské vnímání a staví se na odpor proti válečným konfliktům ve světě formou multimediální instalace.²⁵

Zajímavým faktem je, že stejně jako Chaos company měla i skupina Guma Guar svoji první galerijní výstavu v galerii U Mloka v Olomouci. Nepočítáme-li street artový zásah v Lomené galerii od Chaos company. Dále, že na poslední výstavě Heaven pracovali jak

²⁴ Artwall.cz [online]. picabo.cz, 2011 [cit. 2019-11-27]. Dostupné z: http://archiv.artwall.cz/index.php?option=com_rsgallery2&Itemid=104&catid=15

²⁵ Artmap [online]. artmap [cit. 2019-11-27]. Dostupné z: <https://www.artmap.cz/groupe-guma-guar-heaven/>

s vizuálními, prostorovými, zvukovými tak i čichovými smysli. Také v mé praktické práci budu s těmito smysli pracovat.

1.10 Okruh umělců z Třačky

Tato kapitola se bude věnovat umělcům, které sice nespojuje tvorba v jedné skupině, ale spojuje je místo a tím je dnes již zaniklý kulturní prostor Třačka. Rozhodl jsem se toto místo a umělce s ním spojené zařadit kvůli jejich působení v oblasti veřejného prostoru. Jejich tvorba má kořeny v graffiti a street artu. A dnes patří k výrazným osobnostem současného umění.

Třačka sloužila jako galerie, ateliéry, prostor pro bydlení, pořádání koncertů a večírků všeho druhu, zkrátka místo, kde se lidé setkávali a mohli spolu sdílet zajímavé industriální prostory bývalé trafostanice, která byla postavena v roce 1922 architektem Františkem Vahalou. Budova se však nevyužívala a postupně chátrala, a tak byla určena k demolici. V roce 2006 se však naskytl možnost využít tento prostor jako ateliér Janu Kalábovy, tehdy čerstvému absolventovy Pražské AVU. Jelikož se jednalo o velký prostor, který by sám nedokázal pojmout, začali zde působit i další umělci. Mezi prvními byli Jakub Nepraš, Michal Romeo Dvořák a Roman Týc. Postupně se přidali další a vzniklo občanské sdružení Třačka.

Prostory přebudovali také na potřeby galerie. První výstava se v Třafo galerii uskutečnila v roce 2007 a měla název 5+kk. Na výstavě byli zastoupeni Michal Cimala, Jan Kaláb, Martin Káňa, Jakub Nepraš, Roman Týc. Následovala aktivní výstavní činnost až do konce fungování Třačky v roce 2014. Vystřídalo se zde velké množství nejen českých, ale i zahraničních umělců. Kromě galerie tento kulturní prostor nabízel i rezidenční programy pro umělce.

Výběr výstav v Třafo galerii:

- 8 Gen, Veronika Bromová, Markéta Dlouhá Márová, Radka Doleželová – Pavlíková, Pavel Mára, Nadia Rovderová, Doroa Sadovská, Julie Štybnarová, Jitka Teubalová, 2008
- Point shop, Jan Kaláb, 2008
- Věříme v krizi, Michal Cimala, Václav Girska, Jan Kaláb, Jakub Matuška, Robert Šalanda, 2009
- Křížení planet, Jan Kaláb, 2011
- 00 Nic, Michal Škapa, 2011
- The Martha Cooper files, Martha Cooper, 2013
- Dvacet let pokroku, Tom Pazderka, 2014

Kromě klasické výstavní činnosti je Třačka spojena také s popularizací street artu a graffiti mezi české diváky. Její samotná budova sloužila k těmto účelům a za dobu svého fungování několikrát proměnila vzhled a dala tak možnost vyjádření pouličním umělcům. Významným projektem bylo uspořádání prvního mezinárodního graffiti a street art festivalu v Praze s názvem Names v roce 2008. Ten zaznamenal velký ohlas. V roce 2012 se okruh lidí z Třačky podílel na dalším projektu, kterým byla velká opět mezinárodní výstava street artu

a graffiti s názvem Městem posedlí. Ta se uskutečnila převážně v Městské knihovně Galerie hlavního města Prahy. Vzniklo však i několik nástěnných realizací mimo tyto prostory, příkladem je malba od dvojice How & Nosm na stěnách Trafačky.²⁶

S Trafačkou je spojeno několik významných jmen, já jsem ovšem vybral dle mě to nejdůležitější, a tím je umělec Jan Kaláb, které mu se dále budu více věnovat. Na začátku jsem zmínil, že to právě on byl tím prvním, kdo získal příležitost užívat prostory bývalé trafostanice. Jeho tvorba je spojená s graffiti, kterému se věnuje od roku 1993. Patří tak k průkopníkům této scény u nás. Jako graffiti writer vytvářel nápisy Cakes nebo Point. Od roku 2001 vytváří prostorové graffiti a instalace. Po absolvování Akademie výtvarných umění v Praze v roce 2006 se jeho tvorba posouvá do abstraktní roviny. Pracuje s geometrickými tvary různé barevnosti. S tímto principem tvorby pracuje jak na velkoplošných nástěnných malbách, tak i na plátně. V současnosti často pracuje s kruhovým motivem a jeho díla jsou zastoupeny nejen v českých sbírkách, ale je žádaný po celém světě.²⁷

Obr. 19 pohled na budovu Trafačky

²⁶ CIMALA, Michal, Blanka ČERMÁKOVÁ, Jan KALÁB, Jakub NEPRAŠ, Otto M. URBAN a Jan H. VITVAR. *Trafology*. Praha: Spolek Trafačka, [2015]. ISBN 978-80-260-8826-4.

²⁷ Jan Kaláb [online]. [cit. 2019-11-27]. Dostupné z: <http://www.jankalab.com/>

1.11 Lesmír

Kromě na výtvarné scéně dobře známých uměleckých skupin, chci zmínit i uskupení s názvem Lesmír, které je v současné době již neaktivní, avšak stejně jako Chaos company tato skupina působila převážně v Olomouci mezi lety 2013–2019 a byla složena z mladých výtvarníků. O této skupině neexistuje odborná literatura, proto čerpám z osobních zkušeností s těmito umělci.

Jejich tvorba se nejvíce zaměřovala na práci s digitálním obrazem a videem. Abstraktní pestrobarevné prvky, které se různě vrství a opakují. Působící psychedelicky, tak by se dala popsat jejich díla. S tímto principem pracovali i na dizajnu oblečení.

Skupina uspořádala pár společných výstav. Nejvíce viditelnou byla výstava v Art studiu v Galerii Šantovka v Olomouci, kde po dobu jednoho měsíce nejen vystavovali ale také tvořili.²⁸ Jelikož Lesmír, stejně jako Chaos company působil v Olomouci, došlo několikrát k vzájemnému setkání, které vyústilo ve společné happenings v rámci různých festivalů.

Obr. 20 Lesmír, digitální obraz

²⁸ REJ. Olomouc [online]. [cit. 2019-11-27]. Dostupné z: <http://olomoucky.rej.cz/clanky/kultura/778-lesmir-si-hraje-s-nevsednim-designem-vsedni-reality-zve-k-tomu-verejnost>

2. Praktická část

Hlavní částí diplomové práce je vytvoření autorského intermediálního objektu.

Tato část vám zodpoví, jak jsem při tvorbě postupoval, jaký jsem zvolil materiál a proč. Popíšu, jak finální objekt bude vypadat. Zaměřím se v ní na obsah videí, které jsou součástí instalace. A také co mi bylo inspirací.

2.1 Postup tvorby

Při úvahách o vytvoření praktické diplomové práce jsem došel k závěru, že chci pracovat s technikou, která je mi blízká, baví mě a chci se jí věnovat. Avšak nastal problém s výběrem, jelikož se věnuji různým výtvarným technikám. Proto jsem zvolil cestu intermediálního ateliéru, kde budu moci pracovat s více prvky.

Prvotní myšlenka byla vytvoření série maleb, které bych propojil s videm. K tomuto účelu jsem si zvolil portrét, ten by měl na obličej místo očí, nosu a úst, funkční QR kód s odkazem na video umístěné na internetu. Divák by si tak mohl spustit video ve svém mobilním telefonu. To mělo být o portretované osobě. Tím by se divák dozvěděl více informací než jen z klasické malby.

V této fázi jsem nebyl rozhodnut, koho bych chtěl zachytit a představit portrétem. Po několika konzultacích s vedoucím této práce jsme dospěli k tomu, že nejvhodnější bude zaměřit se na skupinu ve které působím. A zkusit na ni vytvořit ucelený pohled. Shodli jsme se, že bude lepší pracovat s více prvky než jen s obrazem.

To mě nasměrovalo k práci v prostoru a možnosti instalace. Chtěl jsem však zachovat práci s videem. První otázka byla, zda vytvořit instalaci mimo prostor kde bude práce vystavena a vystavit pouze záznamy z této akce. Nebo vytvořit site-specific instalaci přímo na místě. Rozhodl jsem se pro druhou variantu, jelikož si myslím, že zážitek je intenzivnější než záznam. Dát možnost divákovi zažít Chaos na vlastní kůži. To byla nová myšlenka, se kterou jsem pracoval.

Začal jsem tedy vytvářet drobné skici, na kterých jsem si vizualizoval své nápady. Nejvíce se mi zalíbila varianta, kdy vytvořím prostor, do kterého divák musí vstoupit. Navrhoval jsem různé podoby tohoto objektu. Aby byl prostor funkční chtěl jsem pracovat aspoň s plochou 2 m². Mezi návrhy byl kruhový půdorys, nebo šestiúhelník. Ten by měl stěny 2 m vysoké a v některém bodě by se nacházel otvor pro vstup. Nevěděl jsem však kam tento vstup vhodně umístit.

Po konzultaci tohoto problému s vedoucím práce jsme došli k závěru využít tvar spirály. Ten řeší problém s otvorem tím, že divák postupně prochází do středu objektu. Spirála je také symbol, který se objevuje v tvorbě Chaos company, nachází se přímo v logu oka s dvojitou spirálou. Po vyřešení tvaru, přišel na řadu materiál, se kterým budu pracovat.

Jako vhodný se nabízelo dřevo. Díky mým zkušenostem a vybavením pro práci se dřevem. Avšak nechtěl jsem sáhnout po první variantě co mě napadne, proto jsem hledal další

možné materiály. Jednou z variant bylo použití cihel nebo betonových tvárnic. Ty by mohly evokovat stěny domů na které tvoříme při street artových realizacích. Z tohoto nápadu však sešlo, kvůli více důvodům. Hlavním z nich bylo bezpečnostní riziko. Nedostatek zkušeností se stavěním zdí by mohl vést k spadnutí objektu a případnému úrazu. Tomu jsem se chtěl vyhnout.

Ne vždy však pracuji na stěny. Když se jedná o dočasný zásah do veřejného prostoru, vhodnou náhradou jsou vytvořené plochy pomocí stretch folie. Tato skutečnost vedla k zařazení folie mezi materiály, které bych mohl využít. Nakonec se stala i použitým materiálem, který jsem v kombinaci s dřevěným rámem a dalšími spojovacími materiály zvolil k realizaci objektu.

Prvním krokem u samotného konstruování bylo vytvoření stabilního rámu. Ten byl vytvořen přímo pro určitý prostor, podle kterého se odvíjely rozměry celého objektu. Po rozměření jednotlivých částí přišlo na řadu opracování dřeva, vyřezání na potřebné tvary a rozměry. Konstrukce má dvě hlavní části – spodní a horní, obě mají stejný tvar spirály. Tyto spirály nejsou z jednoho kusu materiálu, ale tvoří je několik částí, které jsou spojeny pomocí kovových spojovacích prvků, tak, aby bylo možné konstrukci snadno spojit a znovu rozebrat. Jelikož se výsledný objekt bude konstruovat až na místě a také pro snadnější přepravu a manipulaci. Horní a spodní spirála bude propojena několika opěrnými sloupky, které nám definují výšku objektu a mají nosnou funkci.

Po dokončení rámu konstrukce budu pracovat s černou stretch folií, kterou vytvořím stěny objektu postupným omotáváním rámu a díky použití černé folie stěny nebudou průhledné, což je můj záměr. Do objektu následně nainstaluji 3 video rámy, společně s reproduktory. Ty budou přehrávat předem připravenou video a zvukovou nahrávku. V poslední fázi vytvořím malbu pomocí spreje na foliové stěny objektu.

2.2 Video a zvuk

Mezi hlavní prvky celého objektu patří video a zvukové nahrávky. Při realizaci bylo základním krokem ujasnit si, jakým způsobem budou videa divákovi zprostředkována. Jednou z variant bylo použití video projektorů, které by obraz přímo promítaly na stěny objektu. Tuhle možnost jsem však zavrhl vzhledem k tomu, že by mi přišlo rušivé, když by kolem objektu chodili návštěvníci a tím by obraz deformovali. Proto jsem se rozhodl zvolit variantu zprostředkování videa pomocí digitálních rámu, které jsou schopné přehrát digitální obraz.

Objekt bude obsahovat tři tyto video rámy a budou provázet diváka na cestě do vnitřních prostor. První rám bude umístěn u vchodu do objektu na vnitřní straně stěny. Obsah videa má divákovi nastínit rannou tvorbu Chaos company spojenou s ilustracemi básní. Nejedná se však o pouhou prezentaci vzniklé tvorby. Celé video vnímám jako samostatné výtvarné dílo, které má však své důležité místo v celkovém objektu. Video svým zpracováním má návštěvníka nasměřovat dále do vnitřních prostor, kde se bude nacházet další video instalace.

Druhé video je obsahově zaměřeno na vývoj skupiny, na posun v tvorbě, kterým se Chaos company vydala. Pracuji zde s autentickými záběry z různých happeningů, akcí atd. Které vrstvím, skládám náhodně za sebe, pracuji s rychlostí střídání snímků. Jde mi zde o to, aby divák ochutnal rozmanitost a pestrost témat a výtvarných technik s kterými skupina pracuje. Bude-li návštěvník pokračovat až na samý konec objektu, zde se bude nacházet poslední video.

To už nebude tolik zaměřené na tvorbu, ale na samotné umělce. Mělo by se jednat o formu portrétu, díky kterému divák dostane možnost zjistit, jak vlastně vypadají samotní tvůrci a tím získat ucelenější pohled na celou skupinu. Kromě již zmíněných videí se uvnitř objektu budou pouštět zvukové nahrávky z nainstalovaných reproduktorů. Tím by mělo dojít k intenzivnějšímu prožitku. Slyšet budou hlasy umělců, ale také zvuky, které se objevují při jejich tvorbě. Jelikož je v současnosti hlavním zaměřením skupiny street art, budou zde znít zvuky spreje nebo praskání větví, to může evokovat přírodu jako téma s kterým pracují, ale také může odkazovat na tvorbu land artových instalací z přírodnin. Hlasy a zvukové stopy se budou vzájemně prolínat a opakovat v nekonečné smyčce.

2.3 Malba

Součástí objektu bude také malba na vnitřních stěnách ze stretch folie pomocí spreje. Z technických důvodů není malbu možné vytvořit předem, proto bude vznikat v rámci instalace. Malba patří mezi hlavní média, kterými se členové Chaos company zabývají, proto ji chci zařadit i do mého objektu. Bude se jednat o barevné abstraktní plochy, které budou uvolněné a měli by dotvářet vizuální podobu celé práce. Hlavní funkcí je, aby se divák rozptýlil a nevěděl na co se má soustředit dříve, jestli na video, obraz, či zvuk.

Sekundární funkce je zapojení čichových smyslů návštěvníků. Jelikož se bude jednat o malbu sprejem, který má charakteristický zápach. A já osobně ho mám spojený se zážitky ať už z různých festivalů či street artových realizací. Jelikož však musím brát ohled na prostory ve kterých se objekt bude nacházet, využitím sprejů na vodní bázi se přizpůsobím tomu, aby byl zápach snesitelný.

2.4 Inspirace

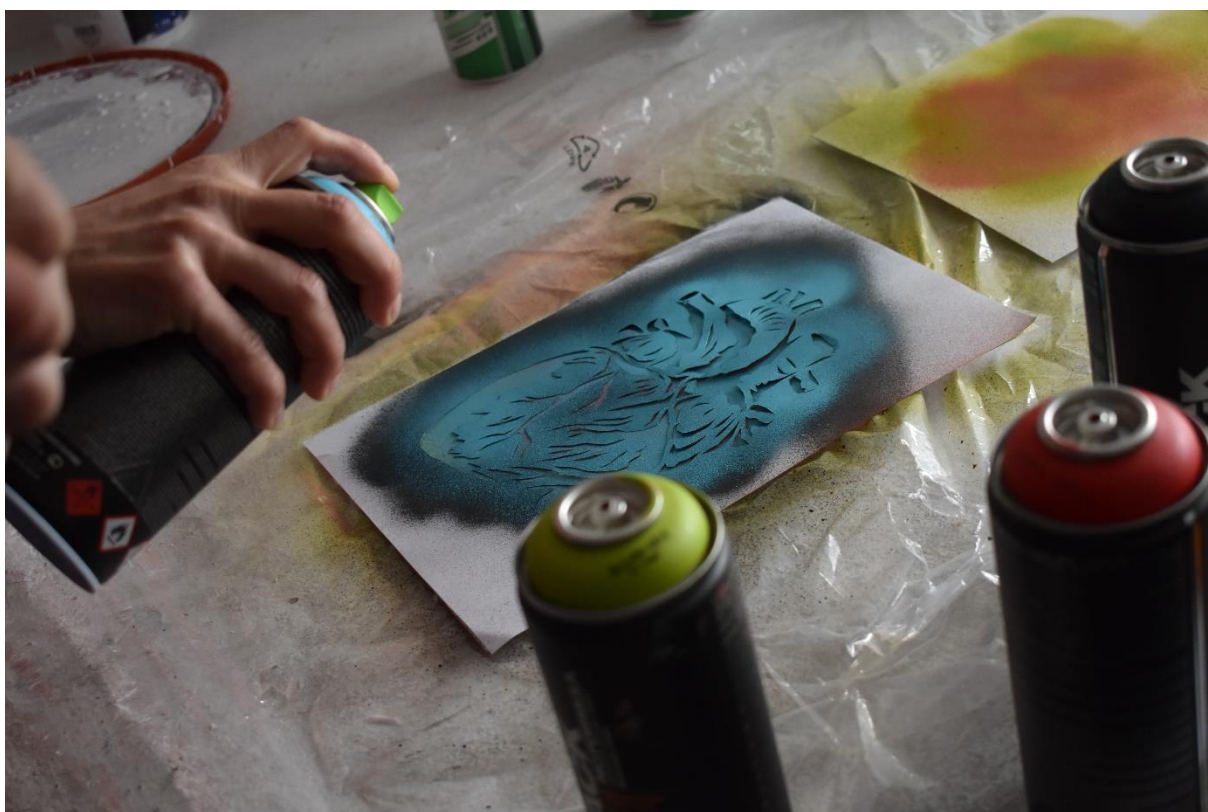
Hlavním zdrojem inspirace při vytváření mé praktické části diplomové práce byla samotná tvorba umělecké skupiny Chaos company, ze které jsem vycházel a vnímal ji jako nejdůležitější. Samozřejmě jsem nečerpал jen z těchto poznatků. Myslím si, že jsem ovlivněn umělci a uměním, které jsem měl možnost vidět v rámci mého studia i mimo něj. I když jsem přímo nečerpал z konkrétních umělců, při zamyšlení nad mým objektem se mi podvědomě vybaví tvorba Richarda Serra a jeho velkolepé instalace kovových plátů, do kterých má možnost divák vstoupit a obklopit ho. Různě se vlnící pláty vytvářející stěny. V tomhle vidím podobnost s mým dílem, i když jsou zde patrné odlišnosti jak materiálové, tak koncepční. Vliv na mě mohlo mít i lokální umění, respektive výstavy v Olomoucké galerii XY, kde jsem navštívil několik výstav. Hlavně pak výstavy konané v přízemním patře, pracující s tmou a silným zážitkem nejen světelným ale i zvukovým. Příkladem byla výstava Sonda Ondřeje Silného. Ta ve mně zanechala silný dojem, čehož bych chtěl dosáhnout i u mé práce.

3. Pedagogická část

V pedagogické části popíši možnosti využití získaných poznatků z této diplomové práce pro edukativní účely. Zprostředkuju osobní zkušenost s realizací výtvarného projektu a navrhnu plán výuky, který lze aplikovat ve školství, nebo zájmových kroužcích, či pro vaši osobní zkušenost.

3.1 Vlastní pedagogická praxe

Díky studiu na Pedagogické fakultě, jsem získal základní zkušenost z praxe s žáky různého věku. Tuto zkušenost dále rozvíjím mimo školní prostředí, právě díky působení ve výtvarné skupině Chaos company. Společně s dalšími umělci organizujeme výtvarné workshopy pro veřejnost, a to nejen pro děti, ale všechny věkové kategorie. Workshopy zaměřujeme na různé druhy tvorby. Klasické plošné, jako je malba, kresba, ale i prostorové např. práce s textilním materiálem až po akční tvorbu. V této práci se však budu věnovat workshopu street artu. Ten jsem měl možnost realizovat již několikrát. Pracoval jsem s malými dětmi do věku 10 let až po dospělé. Proto mohu tuto aktivitu doporučit i do školního prostředí.

Obr. 21 záznam workshopu Chaos company

3.2 Street artový workshop

Tento workshop je vždy lákavý jak pro děti, které osloví práce se sprejem, tak dospělí. Možnost vyzkoušet si to, co se objevuje na stěnách měst je něco, co přitahuje. Proto mívá tento workshop pokaždé velkou účast. Přitom je jeho příprava v celku nenáročná.

Připravujeme několik variant. První varianta je vhodná do exteriéru a je zapotřebí najít dva vhodné pevně uchycené body. Těmi mohou být dva stromy nebo sloupy, dopravní značky, plot zkrátka cokoliv, co je pevné a je od sebe vhodně vzdálené. Ideální vzdálenost je do 5 m. Jde pracovat i s větší vzdáleností, ale ta už má své nevýhody, jelikož tyto body je potřeba omotat stretch folií. Ta nám vytvoří vhodnou pracovní plochu. U delší vzdálenosti dochází k tomu, že není dostatečně napnutá a vítr nám může ovlivňovat práci.

Výška plochy je libovolná, volíme ji podle místa a počtu účastníků. Důležité je ji správně napnout tak, ať je plocha stále pružná, avšak pevná. Toho lze dosáhnout několika vrstvami folie. Podle výtvarného záměru lze zvolit, zda použijeme průhlednou folii nebo zabarvenou. Nejčastěji ji lze sehnat v černé barvě.

Pokud máme vytvořenou plochu, můžeme přejít na samotnou tvorbu. K tomu využíváme sprej. Existuje spousta druhů sprejů a značek. Jde pracovat s obyčejným auto lakem nebo hobby sprejem, ty však nedoporučuji z několika důvodů.

Za prvé mohou být finančně stejně náročné nebo i dražší než profesionální spreje využívané pro street art. Dále mívají špatnou kryvost a vysoký tlak což znamená, že vypouští velké množství barvy, a to vede k roztékání. Při práci s dětmi to většinou vede k ušpinění barvou, jež lze těžko odstranit z oblečení či rukou. Dobře zvolený sprej nám výslednou práci usnadní. Vhodné jsou tedy profesionální spreje.

Já osobně pracuji se spreji Montana black nebo Molotow, vždy v provedení 400ml. Existují i větší 600ml 750ml atd. ty jsou však určeny pro velké plochy mají silný průtok barvy, tím nejsou vhodné pro detailní tvorbu. Při práci se sprejem je základním krokem barvu důkladně promíchat štěrcáním. Přibližně jednu minutu mícháme. Díky kuličkám uvnitř spreje dosáhneme požadovaného výsledku, barva pak tryská souměrně, bez nechtěných kapek či husté barvy. Ta může sprej ucpat. S takovým sprejem se již nedá pracovat.

Hlavní částí spreje je tryska. Ta nám dává možnost volit šířku stopy, kterou chceme vytvořit. Existují různé tvary trysek s rozdílnou šířkou stopy, která dosahuje až několik desítek centimetrů po pár milimetrové. Šířku ovlivňují i další faktory jako je rychlost a úhel spreje, vzdálenost od plochy a samozřejmě jak moc trysku zamáčkne. Pokud chceme vytvořit čistou linku, je potřeba pracovat rychle. Sprej držíme cca 10 cm od plochy na kterou sprejujeme. Rychlým táhlým pohybem vytvoříme čistou linii. Přitom kontrolujeme zmáčknutí trysky v okamžiku, kde má začínat linka mačkáme trysku na konci pouštíme. Sprej se snažíme udržovat ve svislé poloze.

Z bezpečnostního hlediska pracujeme v gumových rukavicích a ve vhodném oblečení, ideálně s respirátorem nebo rouškou, která nám chrání dýchací ústrojí. Při práci venku se dá pracovat i bez roušky, avšak je výhodou.

Záleží na lektorovi, jaký má plán. Zda účastníci pracují volně, nebo na zadané téma, motiv. Další možnou variantou je pracovat s šablonami, které si účastníci workshopu sami

vytvoří před samotnou prací se sprejem. Šablony lze použít na stejnou plochu vytvořenou stretch folií. Dá se však využít i na menší realizace.

Tato aktivita se dá použít i v interiéru např. ve škole. Žáci během vyučovací hodiny pracují na tvorbě šablon ve třídě a na konci přejdou ven, kde šablonu dokončí nástřikem. Ta se dá vytvořit z papíru řezákem a nůžkami a můžeme ji přenést na další papír, karton, dřevo, kov atd. Pokud chceme pracovat čistě v interiéru, je možné využít akrylové nebo křídové spreje na vodní bázi. Ty jsou téměř bez zápachu. Pracuje se s nimi stejným způsobem, avšak nevýhodou je jejich vyšší cena.

Obr. 22 záznam workshopu Chaos company

3.3 Plán výuky

Plán výuky vhodný pro ZUŠ.

Skupina starších žáků od 13 a více let

Počet žáků je ideální do 10, dle možností dané ZUŠ

Doba výuky: standartní doba 1 vyučovací jednotky ZUŠ (3 x 45 min)

Téma: Portrét

Pomůcky/materiál: 5-10 profesionálních sprejů různých barev s tenkou tryskou, gumové rukavice, roušky, řezáky, nůžky, tužky, černý fix, papíry A2, karton A2

Postup:

Na začátku vyučování je dobré žáky motivovat. K tomu může vést samotné vysvětlení práce, co žáky čeká, kterou doplníme ukázkou tvorby street artových umělců, kteří pracují s šablonami a sprejem. Nejvýznamnější je tvorba umělce Banksyho. S žáky povedeme diskusi na toto téma.

Poté přejdeme k první fázi samotné tvorby. Žákům rozdáme papíry a tužky. Vysvětlíme postup, jak mají pracovat. Na začátek tužkou nakreslí portrét. K tomuto účelu využijí své spolužáky jako model. Portrét by neměl být moc detailní, spíše by to měla být rychlá skica, na které jsou zachyceny nejdůležitější rysy, tvar hlavy, oči, nos, pusa atd. Po dokončení náčrtu začnou portrét stylizovat tak, aby bylo možné jednotlivé části vyřezat. K tomu využijí černý fix, kterým odliší původní skicu od stylizace do šablony. Dalším krokem je vyřezání jednotlivých prvků šablony řezákem, případně nůžkami. V této fázi dbáme na zvýšenou opatrnost kvůli možnosti zranění žáků. Po vyřezání je šablona připravena k přenesení pomocí spreje na karton.

Karton žáci mohou předem výtvarně pojednat pomocí spreje vytvořením barevných ploch s jemnými přechody. Toho docílíme stříkáním barvy z větší vzdálenosti než 10 cm. To provádíme v exteriéru nebo dobře větraném prostoru. Žáci pracují v rukavicích a rouškách. Vhodné je také prostor, kde se bude pracovat sprejem, zakrýt, např. noviny, igelit, aby nedocházelo ke zbytečnému znečištění učebny. U přenášení šablony sprejem je důležité, šablonu zatížit, případně přidršet, tím eliminujeme nechtěné rozmazání a nanášíme přiměřenou vrstvu barvy. K zatížení lze použít další sprej. Žáci mohou vytvořit několik šablon k lepšímu osvojení této techniky.

Na konci hodiny s žáky provedeme reflexi, ve které zhodnotíme vytvořené práce, žáky vedeme k aktivní komunikaci o svém díle. V reflexi se můžeme vrátit k příkladům tvorby Banksyho a navázat na diskusi ze začátku hodiny.

Závěr

Hlavním cílem práce bylo představit uměleckou skupinu Chaos company prostřednictvím intermediálního objektu. Jelikož je tvorba této skupiny různorodá, myslím si, že právě volba zprostředkovat tyto umělce intermediální cestou byla vhodná. Moje prvotní myšlenka práce s malbou a videem byla zachována, avšak rozvinuta o další způsoby vyjádření. To mi přineslo nové zkušenosti s tvorbou tohoto typu. Díky tomu jsem si vyzkoušel pro mě nové možnosti prezentování videa. To ve mně prohloubilo zájem o video art a hledání přesahů do dalších oblastí umění, čemuž bych se chtěl v budoucnu dále věnovat. Postup při tvorbě konstrukce objektu bych označil za nejtěžší část, jelikož objekt bude finálně dokončen až na místě obhajoby nemohl jsem dopředu vidět, jak bude vypadat a působit. Proto jsem vycházel z návrhů a materiálových zkoušek.

V teoretické části jsem skupinu Chaos company popsal. Zaměřil jsem se na vznik a vývoj. Na současné umělce a jejich tvorbu. Dále jsem poukázal na sociální fungování uvnitř skupiny. Poté jsem vybral umělecké skupiny a umělce, u kterých vidím určité podobnosti, ať už v samotné tvorbě nebo oblasti působení, či tématům, kterým se věnují. Díky tomu čtenář může skupinu porovnat z jinými umělci a porozumět hlouběji kontextu, ve kterém tvoří. Text, který by takto uceleně mapoval skupinu Chaos company před touto prací neexistoval. Doufám, že díky této práci přispějí k většímu povědomí o těchto umělcích. V budoucnu může také sloužit tento text jako opora pro další publikace.

Během dokončování práce jsem se dozvěděl od Václava Cibulky, že již dále nechce spolupracovat. Uvidíme, zda jen dočasně, nebo je to definitivní konec jeho působení v Chaos company. Na tento fakt jsem na poslední chvíli zareagoval ve 3. videu, které objekt obsahuje. To je zaměřeno na portréty umělců. Cibulkův portrét jsem proto nezařadil.

Seznam použité literatury

CIMALA, Michal, Blanka ČERMÁKOVÁ, Jan KALÁB, Jakub NEPRAŠ, Otto M. URBAN a Jan H. VITVAR. *Trafology*. Praha: Spolek Trafačka, [2015]. ISBN 978-80-260-8826-4.

Performance: 880 questions : edition 2010 : now with explanations. Praha: International Wings, 2010. JAA test prep. ISBN 978-80-87014-20-2.

BRYZGEL, Amy. *Performance art in Eastern Europe since 1960*. Manchester: Manchester University Press, 2017. Rethinking art's histories. ISBN 1784994227.

Akce, slovo, pohyb, prostor: experimenty v umění šedesátých let. Praha: Galerie hlavního města Prahy, [1999].

HICKS, Alistair. *Průvodce světem současného umění: nové směry 21. století*. Přeložil Martina NERADOVÁ. Praha: Kniha Zlin, 2017. Artberry. ISBN 978-80-7473-558-5.

FARTHING, Stephen, ed. *Umění: od počátku do současnosti*. V Praze: Slovalt, 2012. ISBN 978-80-7391-622-0.

HAVLÍK, Vladimír a Radek HORÁČEK. *Vladimír Havlík - Soft spirit (1977-2006): [publikace k výstavám: Dům umění města Brna, 6.9.-15.10.2006 ; Muzeum umění Olomouc - Muzeum moderního umění, 18.1.-25.3.2007]*. Brno: Dům umění města Brna, 2006. ISBN 80-7009-151-7.

AMBROZ, Vladimír, POSPISZYL, Tomáš, ed. *Akce: actions*. Přeložil Pavel BÜCHLER, přeložil Magdalena WELLS, přeložil Lawrence WELLS. V Praze: BiggBoss books, 2017. ISBN 978-80-906817-0-5.

SEDLÁŘ, Jaroslav. *Ismy umění 20. století: s esejem Poznámky k interpretaci umění 20. století*. Montreal: Meridian World Press, [2014]. ISBN 978-0-9685293-5-5.

Seznam internetových zdrojů

<http://chaoscompany.art/>

<https://cs.wikipedia.org/wiki/Chaoscompany>

<https://www.iumeni.cz/katalogy/umelci/kopkova-vera-u00030/>

<https://www.iumeni.cz/katalogy/umelci/doss-dosy-u00029/>

<https://www.artlist.cz/skupiny/ztohoven-2323/>

<https://www.artlist.cz/skupiny/guma-guar-220/>

<https://www.artlist.cz/skupiny/rafani-131/>

[https://cs.wikipedia.org/wiki/Seznam um%C4%9Bleck%C3%BDch spolk%C5%AF v %C4%8Cesk oslovensku a %C4%8Cesku](https://cs.wikipedia.org/wiki/Seznam_um%C4%9Bleck%C3%BDch_spolk%C5%AF_v_%C4%8Cesk_oslavsku_a_%C4%8Cesku)

<https://www.ztohoven.com/>

<https://cs.wikipedia.org/wiki/Rafani>

<https://cs.wikipedia.org/wiki/Trafa%C4%8Dka>

<https://trafogallery.cz/>

<https://www.ceskatelevize.cz/porady/10294553865-trafacka-chram-svobody/>

https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/rude-trenyrky-ztohoven-londynska-red-gallery-ceska-avantgarda_1807211645_dbr

[https://cs.wikipedia.org/wiki/Guma_guar_\(skupina\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/Guma_guar_(skupina))

<https://www.artmap.cz/groupe-guma-guar-heaven/>

<https://gumaguar.tumblr.com/>

<https://www.sjch.cz/rafani/>

https://www.idnes.cz/zpravy/archiv/vystava-podporujici-zakazane-mlade-ultrakomunisty-musela-byt-predcasne-uzavrena.A080505_171825_kavarna_bos

http://archiv.artwall.cz/index.php?option=com_rsgallery2&Itemid=104&catid=15

<https://www.radio.cz/cz/rubrika/kultura/ponicili-vystavu-meze-tolerance-lide-ze-ztohoven>

<https://artycok.tv/219/milan-knizak-podivny-kelt>

http://archiv.artwall.cz/index.php?option=com_content&task=view&id=108&Itemid=115

https://www.idnes.cz/kultura/vytvarne-umeni/rafani-se-zakousli-do-statni-vlajky.A021030_093732_vytvarneum_ef

<https://www.novinky.cz/kultura/clanek/rafani-se-vykaleli-v-galerii-312876>

<https://magazin.aktualne.cz/kultura/umeni/rafani-vystava-nevan-contempo-umeni-recenze-galerie-praha/r~4a9c9d98844711e89f80ac1f6b220ee8/>

<https://nod.roxy.cz/news/detail/61/rafani-promenuji-galerii-nod-na-airbnb-byt>

<http://www.jankalab.com/>

<http://galerieumloka.p-centrum.cz/vystavy/hnizdeoni-chaoscompany>

<https://performancecrossings.com/>

Seznam interpretovaných zdrojů

Osobní rozhovor s Václavem Cibulkou

Chaoscompany [online]. chaoscomapny.art [cit. 2019-11-27]. Dostupné z: <http://chaoscompany.art/>

Osobní rozhovor s Václavem Cibulkou a Věrou Kopkovou

Galerie U Mloka [online]. [cit. 2019-11-27]. Dostupné z: <http://galerieumloka.p-centrum.cz/vystavy/hnizdeoni-chaoscompany>

Performance crossings [online]. [cit. 2019-11-27]. Dostupné z: <https://performancecrossings.com/>

Osobní rozhovor s Věrou Kopkovou

Seznam uměleckých spolků v Československu a Česku. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2019-11-27]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Seznam_um%C4%9Bleck%C3%BDch_spolk%C5%AF_v_%C4%8Ceskoslove
[nsku_a_%C4%8Cesku](https://cs.wikipedia.org/wiki/Seznam_um%C4%9Bleck%C3%BDch_spolk%C5%AF_v_%C4%8Ceskoslove)

Artlist: databáze současného umění [online]. Centrum pro současné umění Praha: www.fcca.cz, 2019 [cit. 2019-11-27]. Dostupné z: <https://www.artlist.cz/skupiny/ztohoven-2323/>

Ztohoven.com [online]. [cit. 2019-11-27]. Dostupné z: https://www.ztohoven.com/?page_id=32

Ztohoven.com [online]. [cit. 2019-11-27]. Dostupné z: https://www.ztohoven.com/?page_id=36

Ztohoven.com [online]. [cit. 2019-11-27]. Dostupné z: https://www.ztohoven.com/?page_id=45

Ztohoven.com [online]. [cit. 2019-11-27]. Dostupné z: https://www.ztohoven.com/?page_id=727

Ztohoven.com [online]. [cit. 2019-11-27]. Dostupné z: https://www.ztohoven.com/?page_id=691

Irozhlas [online]. český rozhlas, 2019 [cit. 2019-11-27]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/rude-trenyrky-ztohoven-londynska-red-gallery-ceska-avantgarda_1807211645_dbr

Artlist: databáze současného umění [online]. Centrum pro současné umění Praha: www.fcca.cz, 2019 [cit. 2019-11-27]. Dostupné z: <https://www.artlist.cz/skupiny/rafani-131/>

Artlist: databáze současného umění [online]. Centrum pro současné umění Praha: www.fcca.cz, 2019 [cit. 2019-11-27]. Dostupné z: <https://www.artlist.cz/dila/laska-665/>

VITVAR, Jan. *IDNES.cz: zpravodajství* [online]. 2002 [cit. 2019-11-27]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/kultura/vytvarne-umeni/rafani-se-zakousli-do-statni-vlajky.A021030_093732_vytvarneum_ef

Novinky.cz [online]. seznam.cz, ©2019 [cit. 2019-11-27]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/kultura/clanek/rafani-se-vykaleli-v-galerii-312876>

Společnost Jiřího Chalupického [online]. Společnost Jindřicha Chalupického [cit. 2019-11-27]. Dostupné z: <https://www.sjch.cz/rafani/>

Experimentální prostor NoD [online]. NoD, 2019 [cit. 2019-11-27]. Dostupné z: <https://nod.roxy.cz/news/detail/61/rafani-promenuji-galerii-nod-na-airbnb-byt>

Artlist: databáze současného umění [online]. Centrum pro současné umění Praha: www.fcca.cz, 2019 [cit. 2019-11-27]. Dostupné z: <https://www.artlist.cz/skupiny/guma-guar-220/>

Radio Prague International: Czech radio [online]. český rozhlas, 2019 [cit. 2019-11-27]. Dostupné z: <https://www.radio.cz/cz/rubrika/kultura/ponicili-vystavu-meze-tolerance-lide-ze-ztohoven>

Artyčok: současné umění online [online]. artyčok.tv, 2008 [cit. 2019-11-27]. Dostupné z: <https://artycok.tv/219/milan-knizak-podivny-kelt>

Artwall.cz [online]. picabo.cz, 2011 [cit. 2019-11-27]. Dostupné z: http://archiv.artwall.cz/index.php?option=com_rsgallery2&Itemid=104&catid=15

Artmap [online]. artmap [cit. 2019-11-27]. Dostupné z: <https://www.artmap.cz/groupe-guma-guar-heaven/>

CIMALA, Michal, Blanka ČERMÁKOVÁ, Jan KALÁB, Jakub NEPRAŠ, Otto M. URBAN a Jan H. VITVAR. *Trafology*. Praha: Spolek Trafáčka, [2015]. ISBN 978-80-260-8826-4.

Jan Kaláb [online]. [cit. 2019-11-27]. Dostupné z: <http://www.jankalab.com/>

REJ. Olomouc [online]. [cit. 2019-11-27]. Dostupné z: <http://olomoucky.rej.cz/clanky/kultura/778-lesmir-si-hraje-s-nevsednim-designem-vsedni-reality-zve-k-tomu-verejnost>

Seznam použitých obrázků

Obr. 1 osobní archiv Chaos company

Obr. 2 osobní archiv Chaos company

Obr. 3 osobní archiv Chaos company

Obr. 4 osobní archiv Chaos company

Obr. 5 osobní archiv Chaos company

Obr. 6 osobní archiv Chaos company

Obr. 7 osobní archiv Chaos company

Obr. 8 osobní archiv Chaos company

Obr. 9 osobní archiv Chaos company

Obr. 10 osobní archiv Chaos company

Obr. 11 osobní archiv Chaos company

Obr. 12 otaznik-screenshot-nova-436x349 [online]. In: *Ztohoven* [cit. 2019-11-22]. Dostupné z: https://www.ztohoven.com/?attachment_id=404

Obr. 13 Foto-Intro-podvedomi [online]. In: *Ztohoven* [cit. 2019-11-22]. Dostupné z: https://www.ztohoven.com/?attachment_id=407

Obr. 14 p201806140791601_180615-205209_ako [online]. In: *Irozhlás* [cit. 2019-11-22]. Dostupné z: <https://www.irozhlás.cz/fotogalerie/7686525?fid=8190755>

Obr. 15 359-03laskacopy [online]. In: *Artlist* [cit. 2019-11-22]. Dostupné z: <https://www.artlist.cz/dila/laska-665/>

Obr. 16 cf7aa7bea51a96c4a3d898e24c5ffa0d [online]. In: *Vltava rozhlas* [cit. 2019-11-22]. Dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/rafani-promenili-galerii-nod-na-airbnb-byt-7783552#&gid=asset&pid=1>

Obr. 17 ab89b8ac9b6235369f61fd289d7aefe2 [online]. In: *Magazin aktualne* [cit. 2019-11-22]. Dostupné z: <https://magazin.aktualne.cz/kultura/umeni/vystavu-zakazanych-mladych-komunistu-napadli-sprejeri/r~i:article:604346/>

Obr. 18 guma-guar [online]. In: *Artalk* [cit. 2019-11-22]. Dostupné z: <https://artalk.cz/2008/11/06/guma-guar-kdo-je-v-narodnim-tymu/>

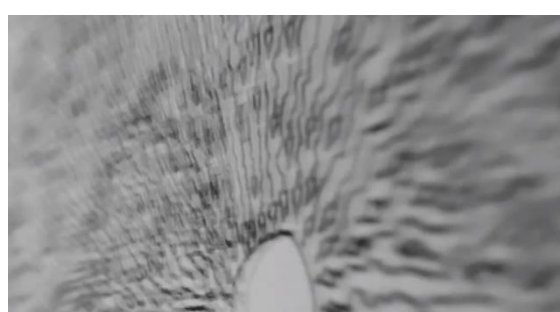
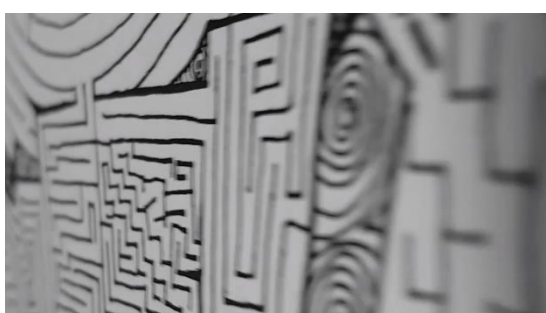
Obr. 19 Kurta_Konráda_a_Ocelářská,_Trafáčka [online]. In: *Wikipedia* [cit. 2019-11-22]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Trafa%C4%8Dka#/media/Soubor:Kurta_Konr%C3%A1da_a_Ocel%C3%A1%C5%99sk%C3%A1,_Trafa%C4%8Dka.jpg

Obr. 20 lesmir3 [online]. In: *Olomoucký rej* [cit. 2019-11-22]. Dostupné z:
<http://olomoucky.rej.cz/clanky/kultura/778-lesmir-si-hraje-s-nevsednim-designem-vsedni-reality-zve-k-tomu-verejnost>

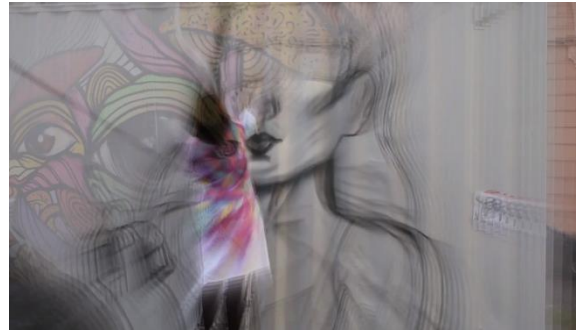
Obr. 21 osobní archiv Chaos company

Obr. 22 osobní archiv Chaos company

Obrazové přílohy

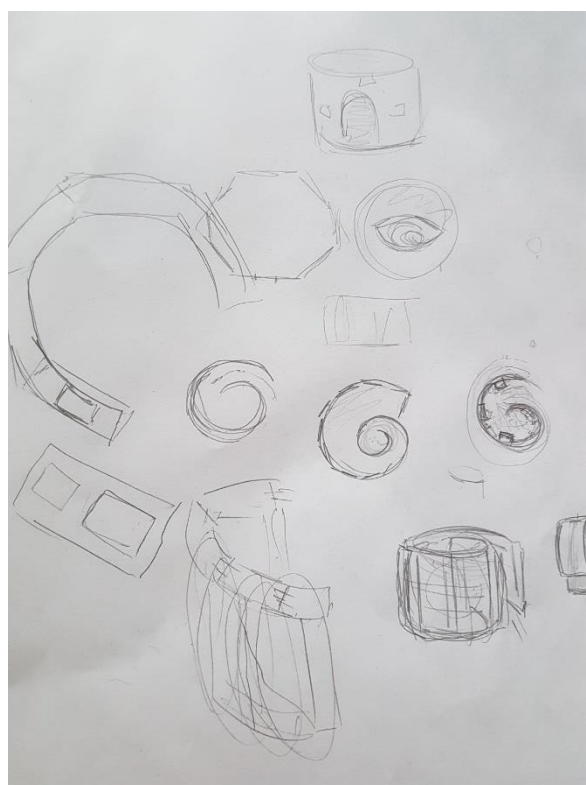
Jiří Dosoudil, záznam 1. videa z intermediálního objektu

Jiří Dosoudil, záznam 2. videa z intermediálního objektu

Jiří Dosoudil, 3. video z intermediálního objektu

Jiří Dosoudil, přípravné skici

Jiří Dosoudil, přípravné skici 2

Jiří Dosoudil, digitální návrh

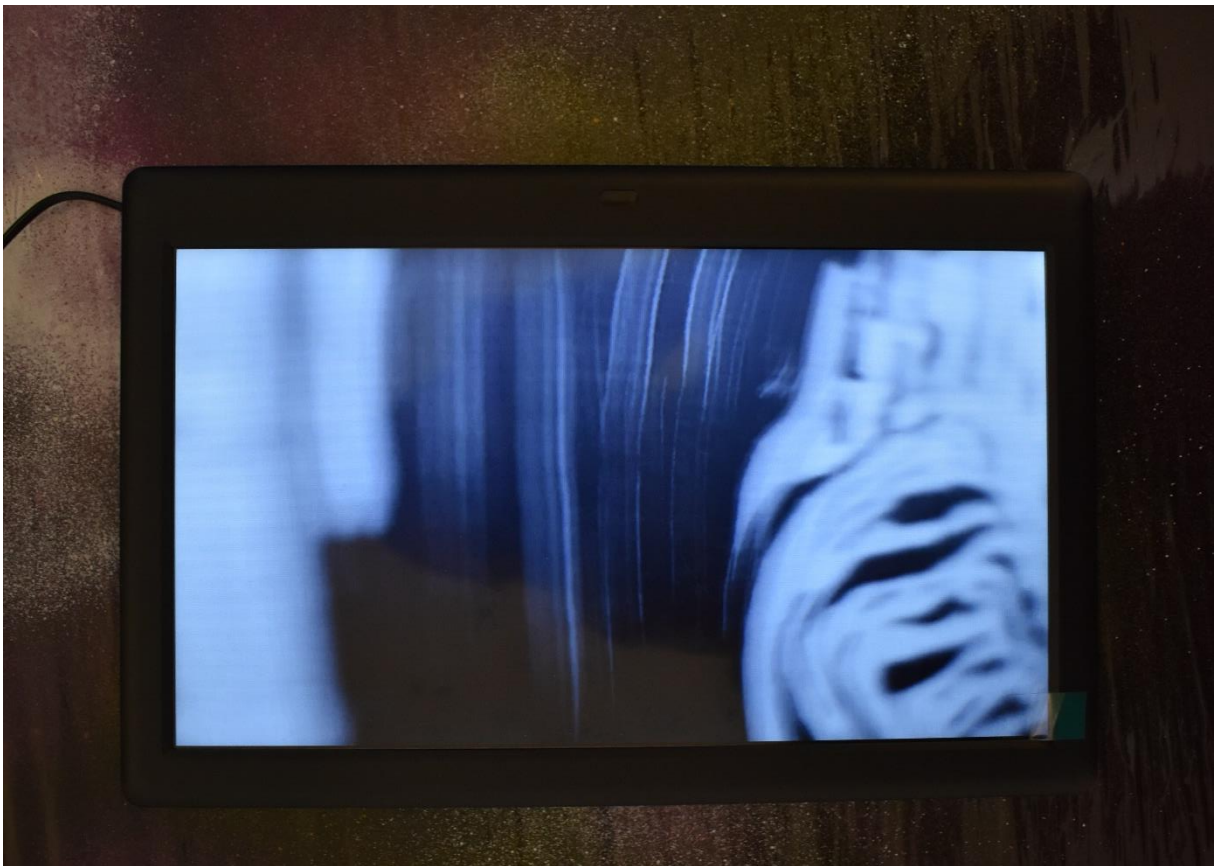
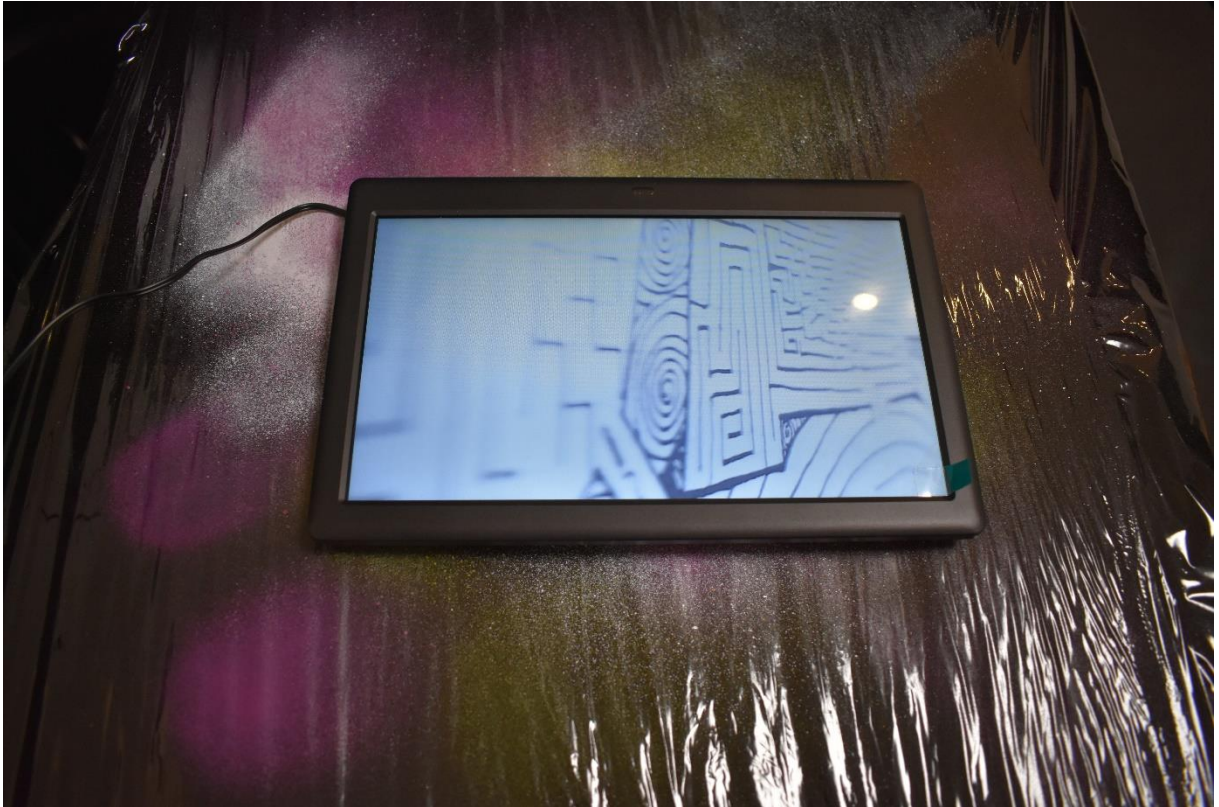
Jiří Dosoudil, model objektu

Jiří Dosoudil, model objektu 2

Jiří Dosoudil, model objektu 3

Jiří Dosoudil, materiálové zkoušky, stretch folie, sprej, video